

Natuurtoets aanleg nieuwe natuur Ommermars

Toetsing maatregelen die kunnen leiden tot overtreden van de verbodsbepalingen van soorten die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming.

Colofon

Titel:	Natuurtoets aanleg nieuwe natuur Ommermars
Subtitel:	Toetsing maatregelen die kunnen leiden tot overtreden van de verbodsbepalingen van soorten die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming.
Status:	definitief
Datum:	7 juli 2020
Auteur en veldonderzoek:	Erwin Goutbeek
Foto's:	Erwin Goutbeek
Telefoonnummer:	06-12936163
Opdrachtgever:	Stichting Heidehof
Contactpersoon:	Dhr. B. Speulman
Telefoonnummer:	06-10321249

Inhoudsopgave

1	Aanleiding.....	4
2	Gebiedsbeschrijving en voorgenomen inrichtingsmaatregelen	5
2.1	Gebiedsbeschrijving	5
2.2	Voorgenomen inrichtingsmaatregelen	6
3	Doel inrichtingsmaatregelen	6
4	Werkwijze onderzoek.....	7
5	Beoordeling effecten op beschermde soorten	7
5.1	Vaatplanten	7
5.2	Zoogdieren.....	8
5.3	Broedvogels.....	8
5.4	Reptielen	9
5.5	Amfibieën	9
5.6	Vissen.....	9
5.7	Ongewervelden	9
6	Conclusie	9
6.1	Effect inrichtingsmaatregelen op beschermde soorten.....	9
6.2	Algemene zorgplicht.....	10
7	Bronnen	10
7.1	Literatuur	10
7.2	Internet.....	10

1 Aanleiding

De Stichting Heidehof heeft in de gemeente Ommen in 2019 een natuurbegraafplaats Hoogenraven gerealiseerd. Omdat door de bouw van een ontvangstruimte een gedeelte Nationaal Natuurnetwerk verloren ging, heeft de stichting gezocht naar een locatie waar nieuwe natuur aangelegd kan worden. De gevonden locatie zijn een aantal percelen langs de Vecht in Ommen genaamd de Ommermars. Momenteel hebben de percelen een agrarisch bestemming.

De percelen liggen naast percelen die eigendom zijn van Staatsbosbeheer. Om een groot aangesloten gebied te krijgen met meer natuurwaarden worden de inrichtingsmaatregelen gezamenlijk uitgevoerd. Deze toets is geschreven voor beide gebieden.

De inrichtingsmaatregelen en andere functie van de percelen mogen niet leiden tot overtreden van de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden. Wanneer overtreding optreedt is een vergunning of ontheffing nodig. In dit rapport is niet ingegaan op de bescherming van houtopstanden omdat deze in het plangebied niet aanwezig zijn. Ook is niet ingegaan op de bescherming van Nationaal Natuurnetwerk- en Natura-2000 gebieden. Het effect door de inrichtingsmaatregelen op deze gebieden zijn reeds beoordeeld in het wijzigingsplan van RooBeekAdvies¹.

Het doel van deze natuurtoets is om antwoord te krijgen op de volgende vragen:

Vindt de handeling plaats op een locatie waar beschermde dier- en/of plantensoorten voorkomen of daar hun leefgebied hebbenfiguur Zo ja:

- Welke beschermingsregiem is van toepassing op deze soorten?
- Ondervindt een soort schadelijke effecten van de activiteit?

¹ RooBeekAdvies, 2020. Buitengebied, wijzigingsplan Natuurontwikkeling Ommermars.

2 Gebiedsbeschrijving en voorgenomen inrichtingsmaatregelen

2.1 Gebiedsbeschrijving

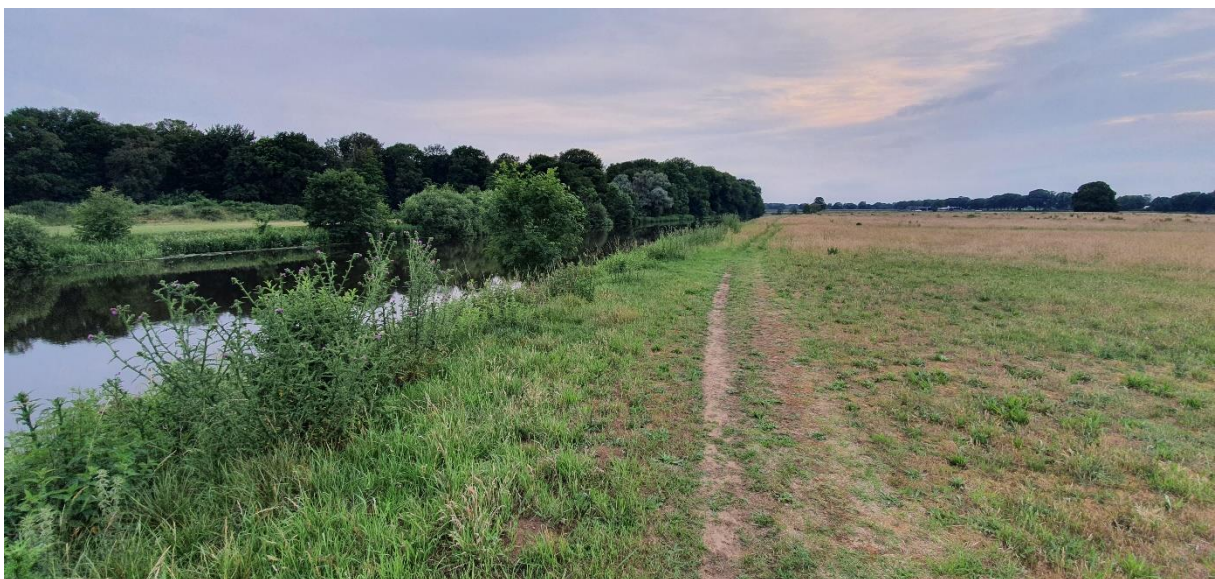
Het plangebied Ommermars ligt in de gemeente Ommen. Aan de noordzijde ligt de woonwijk Dante van de plaats Ommen, aan de zuidzijde stroomt de rivier de Vecht en aan de westzijde ligt het Ommerkanaal.

Figuur 1. Luchtfoto plangebied (blauwe lijnen) (Bron: Google Earth)

De Ommermars bestaat uit agrarisch land met enkele struiken en bomen. Enkele percelen bestaan uit kruidenrijk grasland. In de zuidwesthoek van de percelen ligt een poel. Overige oppervlaktewater is niet aanwezig.

Door het gebied loopt een fietspad, de Zuidermarsweg, die veelvuldig gebruikt wordt. Langs de Vecht is een wandelpad. Deze wordt gebruikt door wandelaars, al dan niet met honden.

Figuur 2. Ommermars, wandelpad langs de Vecht

2.2 Voorgenomen inrichtingsmaatregelen

De inrichtingsmaatregelen bestaan uit het ontgraven en verwerken van grond en het inzaaien ervan. De aanwezige poel blijft behouden. Bij het ontgraven wordt circa 50.000 m³ voedselrijke bouwvoor uit het gebied verwijderd. Het eronder liggende zand wordt met een wisselend reliëf in het terrein verwerkt. Door deze maatregelen wordt een historische geul hersteld en ontstaan rivierduinen. De rivierduinen worden ingezaaid met een kruidenrijk mengsel. Daarnaast worden deze met hulp van vrijwilligers ingezaaid met autochtoon materiaal van karakteristieke planten als geel walstro, steenanjer en tripmadam uit het Vechtdal.

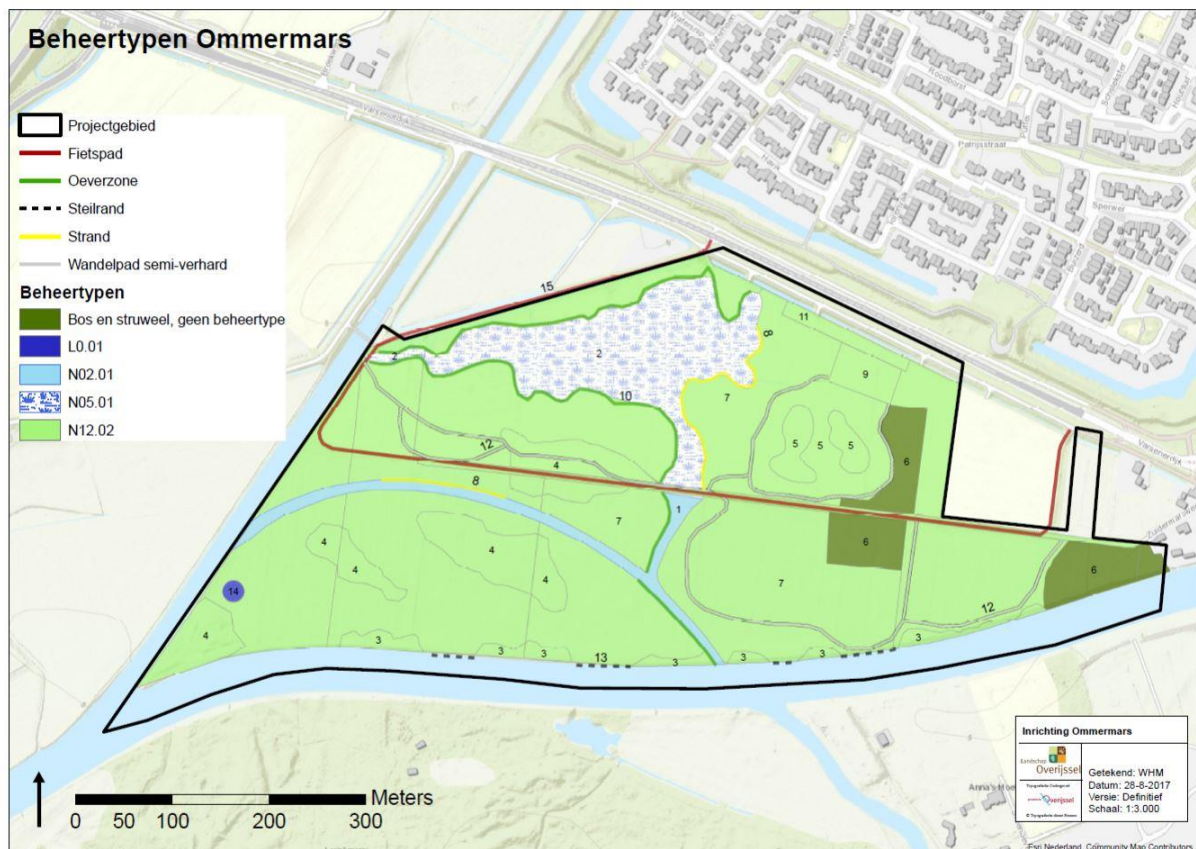

Figuur 3. Referentie beeld van zanddepots voor aanleg rivierduinen. Deze worden later door kraan in golvend reliëf gebracht.

De inrichtingsmaatregelen worden bij daglicht uitgevoerd. De verwachting is dat de inrichtingsmaatregelen circa 2 maanden duren.

3 Doel inrichtingsmaatregelen

Het doel van de inrichtingsmaatregelen is het opwaarderen van de natuurwaarden op de percelen. De provincie Overijssel heeft hiervoor beheertypen aangewezen. Landschap Overijssel heeft deze verwerkt in een schets. Hierop staan de toekomstige beheertypes die hier zich kunnen ontwikkelen. Zie figuur 4. Daarnaast worden door de aanleg van extra wandelpaden het gebied beleefbaarder.

Figuur 4. Toekomstige beheertypen Ommermars (bron: Landschap Overijssel)

4 Werkwijze onderzoek

Voor aanvang van het veldbezoek heeft de auteur een literatuurstudie uitgevoerd. Bij de literatuurstudie is onderzocht welke beschermingsregimes van toepassing zijn en gezocht naar de verspreiding van de beschermde soorten in het plangebied en de invloedssfeer van de inrichtingsmaatregelen. Het veldbezoek is op 18 juni 2020 uitgevoerd waarbij het plangebied en de directe omgeving is onderzocht. Hierbij is biotooponderzoek uitgevoerd om te beoordelen of in het plangebied mogelijk beschermde soorten aanwezig zouden kunnen zijn die in tijdens het veldbezoek niet actief of aanwezig zijn. Daarnaast is tijdens het veldbezoek onderzocht welke menselijke activiteiten worden uitgevoerd zoals recreatie. Het doel van de uitgevoerde literatuurstudie en veldonderzoek is om antwoord te krijgen op vragen die gesteld zijn in hoofdstuk 1. Ook is beoordeeld of aanvullende nader onderzoek naar mogelijk aanwezige beschermde soorten en een AERIUS-berekening nodig is.

5 Beoordeling effecten op beschermde soorten

5.1 Vaatplanten

De percelen hebben een agrarische bestemming die gedeeltelijk ingezaaid zijn met een kruidenrijk mengsel.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Wel is de lange ereprijs aangetroffen. Een soort die onder de voormalige Flora- en faunawet beschermd was. Op het ingezaaide perceel groeien onder andere de oosterse bolderik, bernagie, gele ganzenbloem en korenbloem. Verder zijn algemene soorten aangetroffen zoals akkerhoornbloem, moerasspirea,

vlasbekje, grote wederik, Sint-Janskruid, greppelrus en geel walstro. Soorten die zowel voedselrijke grond aantonen als voedselarme grond.

Op basis van de gevonden soorten en de bekende verspreidingsgegevens zijn geen beschermde planten soorten in het plangebied te verwachten. De voorgenomen inrichtingsmaatregelen hebben geen effect op beschermde vaatplanten. Nader onderzoek is niet nodig.

5.2 Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is alleen een haas gezien. Uit de literatuurstudie blijkt dat in de Vecht de beschermde bever en otter voorkomt. Ook is de Vecht een foerageergebied voor de watervleermuis en meervleermuis. De voorgenomen inrichtingsmaatregelen worden niet in of op de oevers van de Vecht uitgevoerd. Daarnaast worden de oevers van de Vecht intensief door de mens, al dan niet met honden, belopen en regelmatig door het waterschap ontdaan van opschot. De percelen worden jaarlijks gemaaid. Er is geen groot aangesloten struweel aanwezig. Het is dan ook uitgesloten dat het plangebied een vaste verblijfplaats bezit voor de beschermde otter en bever. In het plangebied kunnen de beschermde bosspitsmuis en bosmuis voorkomen. Dit zijn soorten die niet strikt beschermd zijn. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling.

Op basis van de gevonden soorten en de bekende verspreidingsgegevens zijn geen beschermde zoogdier soorten in het plangebied te verwachten. Er zijn geen negatieve effecten op beschermde zoogdieren. Nader onderzoek is niet nodig.

5.3 Broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied de grasmus, bosrietzanger en putter zingend aangetroffen. Op de percelen of in de bomen zijn geen jaarrond beschermde nesten van bijvoorbeeld roofvogels en uilen aanwezig.

De inrichtingsmaatregelen mogen geen broedende vogels verstoren. Ook niet als de vogels in de nestbouw fase zijn. Hieronder staan drie opties om te voorkomen dat nestelende en broedende vogels verstoord worden.

1. Wanneer de inrichtingsmaatregelen in het broedseizoen worden gepland, kan door voor aanvang van het broedseizoen de percelen te maaien tot op het maaiveld, het maaisel af te voeren en stokken met linten te plaatsen, worden voorkomen dat vogels hier gaan broeden. Het is dan te open voor broedvogels en de stokken met linten werken verstorend.
2. Wanneer de percelen niet gemaaid worden en de inrichtingsmaatregelen in het broedseizoen aanvangen, moet voor aanvang van de inrichtingsmaatregelen door een ter zake kundige beoordeeld worden of in de invloedssfeer van de inrichtingsmaatregelen nestelende of broedende aanwezig zijn. Wanneer deze worden aangetroffen moeten de inrichtingsmaatregelen uitgesteld worden totdat de vogels uitgevlogen zijn.
3. Wanneer de inrichtingsmaatregelen buiten het broedseizoen aanvangen, is van het verstoren van broedende of nestelende vogels geen sprake.

De voorgenomen inrichtingsmaatregelen hebben geen effect op beschermde broedvogels, mits wordt voldaan aan de beschreven adviezen. Ook hebben de inrichtingsmaatregelen geen effect op jaarrond beschermde nesten. Nader onderzoek is niet nodig.

5.4 Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. Uit het literatuuronderzoek en de aangetroffen biotoopkenmerken blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied geen reptielen voorkomen. In het plangebied zijn geen leefgebieden van reptielen aanwezig.

De voorgenomen inrichtingsmaatregelen hebben geen negatieve invloed op beschermde reptielen. Nader onderzoek is niet nodig.

5.5 Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied geen strikt-beschermde amfibieën voorkomen. In de omgeving komen de laag beschermde bastaardkikker, meerkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander voor. Het leefgebied van deze soorten bestaat uit poelen en langzaam stromende wateren zonder vis. Deze soorten kunnen in de poel hun voortplantingsgebied hebben. Deze poel blijft behouden. Daarnaast geldt voor de genoemde soorten een vrijstelling bij het nemen van ruimtelijke ontwikkelingen. Op de percelen overwinteren geen amfibieën omdat deze jaarlijks tot op het maaiveld gemaaid worden en bijna jaarlijks overstroomt.

De voorgenomen inrichtingsmaatregelen hebben geen invloed op beschermde amfibieën. Nader onderzoek is niet nodig.

5.6 Vissen

Op de percelen is alleen een poel aanwezig. In deze poel zijn tijdens het veldbezoek geen vissen aangetroffen. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied, in de Vecht de grote modderkruiper en de kwabaal voorkomen. Hier worden geen inrichtingsmaatregelen uitgevoerd.

De voorgenomen inrichtingsmaatregelen hebben geen invloed op beschermde vissen. Nader onderzoek is niet nodig.

5.7 Ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelden gevonden. Uit de literatuurstudie blijkt dat deze ook niet te verwachten zijn. Vanwege het ontbreken van de zeldzame milieus voor deze soorten, is het ook uitgesloten dat in het plangebied beschermde dagvlinders, libellen, kevers of andere ongewervelden voorkomen.

De voorgenomen inrichtingsmaatregelen hebben geen negatief effect op beschermde ongewervelden. Nader onderzoek is niet nodig.

6 Conclusie

6.1 Effect inrichtingsmaatregelen op beschermde soorten

De handeling vindt plaats op een locatie waar beschermde dier- en/of plantensoorten voorkomen of daar hun leefgebied hebben. Dit zijn broedvogels. Deze soortgroep ondervindt geen hinder mits tijdens het uitvoeren van de inrichtingsmaatregelen voorkomen wordt dat nestelende en broedende vogels verstoord wordt. Dit kan door de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Als de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd kan door maatregelen te nemen voorkomen worden dat vogels in het gebied gaan broeden. Een ecooloog moet dan de werkzaamheden begeleiden.

6.2 Algemene zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is ook de zorgplicht opgenomen. Daarmee wordt bedoeld dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten. Op grond hiervan dienen dieren en planten, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, niet mogen worden geschaad. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd en niet beschermd.

7 Bronnen

7.1 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Creemers, R.C.M & J.J.C.W. van Delft, 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden

Douma, M., C.P.M. Zoon & A.D. Bode, 2011. De zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010. Uitgeverij Profiel, Bedum.

SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2002. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

7.2 Internet

Informatie over definitielijst t.b.v. quickscans en natuurtoetsen:

<https://www.netwerkgroenebureaus.nl/definitielijstNGB>